

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

[Lectio IX. De Christo plebi per Pilatum præsentato, dum dixit: Ecce
homo.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Cladium Proculam immisum fuisse. Vxor autem potius quam ipsi Pilato immisum est somnium istud, quia ab utroque simul seculi voluit Christus sine innocentia habere testimonium. Unde & ipsa quasi antonomastice vocat Christum Jesum. *Ni. hii tibi & iusto illi.* Non te immisceas eius negotio, nec eum condempnes; sed missum eum fac, si sapias. Somnium verisimiliter existimatur ob illas Christo iniurias itatum Deum plagis atrocissimis Judaeos persecutorum; immo & ipsum Pilatum, ut revera illi postea contigit, dum in exilium missus est Viennam Galliae. de quo sic scribit Ado Viennensis Episcopus: *Pilatus qui sententiam damnationis in Christum dixerat, perpetuo exilio Vienna recluditur, tantisque ibi irrogante Cato languoribus coarctatus est, ut sua se transverberans manu, multorum malorum compendium mortis celebritate quassaret.* Hunc Pilatum Gallum fuisse & Longudanciem natione, tradit Magister in histor.

racens, & de S. Gerardo Comite Avelicensi habemus, *Sed de nidatiene, flagellatione, coronatione, ludiera adoratione, fuisse egi in Horto Passionali, lect. 17. & 18. tract. 30. illuc remitto Ledorem, ubi multa mysteria in huius contenta reperiet.*

LECTIO IX.

De Christo plebi per Pilatum praesentato, dum dixit: Ecce Homo.

EXivit iterum Pilatus, & dicit eis: *Ecce adduco vobis eum, sed ut cognoscatis quia nullam in eo invenio causam.* Exivit ergo Iesus portans spineam coronam & purpureum vestimentum. Et dicit eis: **ECCE HOMO.**

Fauxit Iesum Pilatus, in publico velut theatrum eum constituit in loco scilicet ad quem ascensus erat per viginti tres gradus & Marmor, qui adhuc modo Romae in magna habentur veneratione. Putavit haec natione animos praeparate ad considerationem, in miseranda forma eum exhibens, conspersum plagis, lanthitum flagellis, illosum omnibus modis. Quapropter eis dicit: **Ecce Homo.** Quasi dicat: Videte hominem, non hominem, quia haec specie aut figura hominis, ob dilanationem; videte eius castigationem & deiectionem, videte eum nihil minus esse quam Regem, nec timeat, quod regium ambire possit scriptum & honorem post tam multiplicem laniam & illusionem. Si ergo homines estis, iam eius miseria commisereri debetis, ac placari. Hic est sensus literalis.

Ceterum, multa pie contemplari hic licet: & libet hoc spectaculum cruentum & lamentabile Christi, sic atrociter dilaniati, Caelo & Terra, Angelis & Hominibus, omni denique hominum statui proponere, ad audientium dura corda per pietatem emollienda.

Dicamus ergo primo: **ECCE HOMO, O Pater Aeternae,** qui se dicit Filium tuum, ab aeterno genitum, tibi coaequalem, omnipotentem, immortalem, & impassibilem. Sed eum propter nos quam impotens, quanta patiens, quam obnoxius morti ac miseria, omni nunc tibi exhibetur? Certè, procul in nos eius amor eum sic reddidit debilem, passibilem, mortalem. Propter nostrum amorem sic voluit ab omnibus conculari, ut iam non appateret esse filius Dei, sed nec Homo, at iustus Vermis despicibilis & protuitus: *Ego autem sum Vermis, & non homo; opprobrium hominum, & abiectionis plebis, ut ipse. Vide, O Pater, tan haec haec unice filii tui, an non? Certè, Vera pessima deorum traxit eum, non sanguis hædi, sed sanguis proprius ita conspersit eum, ut vix agnosci possit. Vide an is sit de quo bis voce celesti intonasti: *Hic est Filius meus dilectus in quo mihi complacui.* Vere in eo tibi complacuit, cuius sanguinem nostræ redemptionis pretium esse voluisti, cautionem que ac satis facti, nem pro peccatis nostris, ideoque cur.*

Christus, ut cruciatus spe-ctaculum ostenditur variis.

Deo Patri.

Psalm.

Gen. 27.

Matt. 17.

Ado in Chron.

Minaludorum Pilatum terruerunt.

Item. 2.

Licet portò Uxor Pilati, vehementer tetrata & afflicta, conata fuerit perinadere marito, ne se periculo exponeret? Magis tamen eum moverunt minæ Judaeorum, quam uxoris suæ monita & terribilamentata. Quamvis igitur confusus sit ad Christi libertatem, rursus eos alloquens. & dicens: *Quid ergo vultis ut faciam de Iesu, qui dicitur Christus?* Tamen non aliud potuit obtinere responsum quam illud: *Crucifige, crucifige eum.* Et quidem iam tertio eius protestatur innocentiam, dum dicit: *Quid enim mali feci? Ego nullam in venio causam in eo.* Sed nec per id proficit, in valetentibus magis ac magis vocibus eorum, ut crucifigatur. *Obstupescite cæci, & porta eius desolamini. venienter, super iugum iudicæ populi huius, & rabie eius furiosa in Aegum mansuetissimum, post tot testimonio innocentie eius.* *Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum, & flagellavit. Et milites Praesidis suscipientes Iesum, auerunt eum in atrium Praetoris, & congregaverunt ad eum universam cohortem, & exuentes eum clamidem cæcineam circumdederunt, & placentias coronam de spinis persuerunt super caput eius. & arundinem in dextris, & veniebant ad eum. & gemitivo illudebant ei: *Aue Rex Iudaorum.* Et exuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput eius, & abiecerunt alapas. O quam multiplex hic iniuria & ignominia Christo in facta! Ipsa sola nudatio coram tota cohorte, atrocissima, acerbissimaque fuit ignominia auctori & amatori puritatis, qui & Virgines in tormentis denudatas regi voluit. & est, lumine, vel miraculoso alio quopiam modo. Quia & de nonnullis viris sanctis legitimus, eorum corpora post mortem ita miraculose fuisse emoti, ut verendam reterent nuditatem, in signum amatae virginitatis & castitatis. Sic de S. Philippo Nerio refertur, exanime eius corpus supra naturam vires sese commovisse, & obtexisse inde coram partem, tùm pro more abiiceretur. Idem de S. Liberio Episcopo Came-*

Rom. 13.

Tibi totum creatum repraesentamus, ut respicias in faciem Christi tui, & ultra non irascaris nobis.

2. Angelis

Dicamus secundò: Ecce Homo; ò Angeli? Sed quis homo? Ille de quo scriptum est: *Quid est homo quod memor ei eius? Minuisti eum paulò minus ab Angelis gloria & honore coronasti eum, omnia subiecisti sub pedibus eius.* Itane paulò minus ab Angelis. Imò verò longè minus ab hominibus. Itane sub pedibus eius omnia subiecta? Imò sub omni imperio est pedibus. Itane gloria coronatus? Imò ludibunda veste & diademate est circumcinctus. Quis verò memor est eius? Imò & illud ei convenit: *Oblivioni datus sum tamquam mortuus à corde.* Attamen. Ecce rex VESTER, ò beati spiritus! Ecce homo ille cuius gloriam publicastis in Nativitate, super cuius alcedistis & descendistis vertice, cui ministrastis in solitudine, in cuius faciem desideratis prospicere tota æternitate. Quod si nò agnosceritis sic deturparum; sciat tamen hunc esse de quo Pater dixit introducens eum in orbem terrarum: *Et adorent eum omnes Angeli eius.* Et ideo rursum vobis cum Pilato introducimus in hoc theatrum, ut adoretis eum, & attoniti inspectis, quia vult: *Spectaculum esse Mundo, Angelis, & Hominibus, quamvis omnium sit perisissima usque adhuc.*

Psal. 70.

Oblivioni datus sum tamquam mortuus à corde.

Ioanni.

Attamen. Ecce rex VESTER, ò beati spiritus! Ecce homo ille cuius gloriam publicastis in Nativitate, super cuius alcedistis & descendistis vertice, cui ministrastis in solitudine, in cuius faciem desideratis prospicere tota æternitate. Quod si nò agnosceritis sic deturparum; sciat tamen hunc esse de quo Pater dixit introducens eum in orbem terrarum: *Et adorent eum omnes Angeli eius.* Et ideo rursum vobis cum Pilato introducimus in hoc theatrum, ut adoretis eum, & attoniti inspectis, quia vult: *Spectaculum esse Mundo, Angelis, & Hominibus, quamvis omnium sit perisissima usque adhuc.*

Heb. 1.

Dicamus tertio: Ecce Homo, ò MARIA Virgo, & Mater beatissima omni sæculo admiranda! Homo, inquam, quem tuo circumdasti utero novem mensium spatio, quem lactasti ubere sacro, quem toties sacris ulnis complexa es, quem adorant Migi in scitu tuo, quem in ulnas Simeonis sacratissimum amoris pignus deposuisti. Quis crederet spectatum illi esse præ filiis hominibus? Vbi decor? Vbi preciosa celsities? Vbi fons illa mare fatis plena. Vbi oculi pellucidi & radiantes, ac benedictione pleni, penetrantes luce sua usque in corda filiorum hominum? Vbi os illud aureum & eloquium dulce? Vbi genæ liliis & rosis splendidiore: Vbi manus solo attritu suavitate dantes agris, vitam mortuis? Heu! quam obsecrata, quam conspurcata sunt omnia, ut nec ei forma hominis in oculis hominum remanserit! Attamen filius tuus est ò Virgo dolorosa, quem cum Patre æterno habes communè, qui in terris non habet Patrem, in cælis non habet Matrem. Vidisti eum in terris nudum inter animalia mansuetum, quando Bos cognovit possessorem suum, & Asinus præsepe Domini sui: nunc attende eum nudum inter lupos & canes feroces, & quasi prædam à fetis dilaniatam. O quantum hoc tibi insigne morosis! Quam reptares lachrymis eius cooperire nuditatem, aut eluere tabidum cruorem!

1. Cor. 4.

quod memor ei eius? Minuisti eum paulò minus ab Angelis gloria & honore coronasti eum, omnia subiecisti sub pedibus eius.

3. S. Maria

via Virgini & Matri.

Heb. 1.

Dicamus tertio: Ecce Homo, ò MARIA Virgo, & Mater beatissima omni sæculo admiranda! Homo, inquam, quem tuo circumdasti utero novem mensium spatio, quem lactasti ubere sacro, quem toties sacris ulnis complexa es, quem adorant Migi in scitu tuo, quem in ulnas Simeonis sacratissimum amoris pignus deposuisti. Quis crederet spectatum illi esse præ filiis hominibus? Vbi decor? Vbi preciosa celsities? Vbi fons illa mare fatis plena. Vbi oculi pellucidi & radiantes, ac benedictione pleni, penetrantes luce sua usque in corda filiorum hominum? Vbi os illud aureum & eloquium dulce? Vbi genæ liliis & rosis splendidiore: Vbi manus solo attritu suavitate dantes agris, vitam mortuis? Heu! quam obsecrata, quam conspurcata sunt omnia, ut nec ei forma hominis in oculis hominum remanserit! Attamen filius tuus est ò Virgo dolorosa, quem cum Patre æterno habes communè, qui in terris non habet Patrem, in cælis non habet Matrem. Vidisti eum in terris nudum inter animalia mansuetum, quando Bos cognovit possessorem suum, & Asinus præsepe Domini sui: nunc attende eum nudum inter lupos & canes feroces, & quasi prædam à fetis dilaniatam. O quantum hoc tibi insigne morosis! Quam reptares lachrymis eius cooperire nuditatem, aut eluere tabidum cruorem!

Isai. 3.

Attamen filius tuus est ò Virgo dolorosa, quem cum Patre æterno habes communè, qui in terris non habet Patrem, in cælis non habet Matrem. Vidisti eum in terris nudum inter animalia mansuetum, quando Bos cognovit possessorem suum, & Asinus præsepe Domini sui: nunc attende eum nudum inter lupos & canes feroces, & quasi prædam à fetis dilaniatam. O quantum hoc tibi insigne morosis! Quam reptares lachrymis eius cooperire nuditatem, aut eluere tabidum cruorem!

4. Adæ & filii

Isai. 3.

Dicamus quartò: Ecce Homo, ò Adam & filii Adæ! Homo qui venit, quod iapquistis exsolvere, qui que sanguine suo irrigaturus est novam arborem vitæ, ut fructum vobis reddat peccatorum tota æternitate. Ecce homo, qui spinæ maledictæ

teræ vestra portat in capite, ut vos impleat, & terræ cordis vestri, nova benedictione. Ecce homo, qui chyrographum decreti quod adversus vos erat, suo parat oblitescere errore, & pio detergere sanguine: immò non ultra veritum: fixum comedatis, istomet suo sanguine & sua vos satiabit carne. Vestem verò irritoria pestas, ut rufus, sicut in Paradiso primigenus, pro vestimento circumdet vos lamine. Veni igitur. O Adam, noli fugere noli te abscondere: noli dicere: *Vocem tuam audivi & abscondi me, & quod nudus essem.* Ecce sine voce est, quasi mitis & mutus agnus. Ouiditatem tuam suo cupiens operire detonio & rubricato vellere. Ecce homo, secundus homo, qui te primum hominem à se factum vult in Paradisum reducere, cui tua progenie, & rufus vult tibi comparare coronam gloriæ, per plagas suas & vulnera, per spinas & dedecora. Omnes a calaos mortis sua obtundit tolerantia, ut tibi illique salus reddatur & vita & removeatur vefatilis & acuta romphæa, à Paradisi ingressu impediens.

Coloss. 21

Dicamus quintò: Ecce Homo, O Patriarchæ & 5. Patriarchis. Prophetæ, de quo tot pronunciaftis oracula, quæ que tãtopere desideratis intreri. Sed videte an sit ille quem nominastis. *Desiderium collium æternorum, quem quæ expectastis. Desideratum cunctis gentibus, qui a deo miserando & ignominioso habitu est vestitus, Quis est sic agnoscat? Verè, O Isai, de eo pronunciaft: *Non est ei species, neque decor. Vidi enim eum, & non erat aspectus, & desideravi eum cum despectum & novissimum minorum, vobrum dolorem, scientem infirmitatem, & quasi absconditus vultus eius & despectus, ut de me reputavi eum.* Ecce, O sancti Patriarchæ & Prophetæ, quæ antea videtis virtutum omnium primatum, novissimus est omnium. Quem videtis virtum exultationis & totius gaudii, ideoque desideraveratis eum, nunc non nisi cõspicitis ut virum dolorem. Quem videtis fortissimum vicorum, & Brachium Domini nomina veratis, nunc non videtis nisi uehementiam scientem infirmitatem, quam in vulneribus circumferet, & in spinis tecebrantibus verticem suum. O quam absconditus vultus eius & despectus! Ecce Homo, O Moyses, cuius faciem tantopere videte contendebas, cuius gloriam transeunatè & humeros conspicatus es in foramine petræ, dum in clamares, *Domine Deus, miserator & misericors, elemens, & verax in milia hu qui diligunt te.* O nunc quantum mutatus ab illo: Conspice humeros flagellis confosillos, & vibicibus conspersos & faciem abditam sanguinum grumis. Iam tibi libere datur eum quaquaversum inspectare, nec opus est ut te abscondas in foramine petræ. Ecce, ecce Homo, cuius vidisti postertorem gloriam in transfigurationis monte cum Elia, quando loquebaris cum illo de excessu quem completurus erat in Ierusalèm. En eius excessus in dolore & contumellis, in tormentis & pœnis acerbissimis, in confusibili habitu & despectu in medio urbis Ierusalem.*

Gen. 51

Gen. 49

Aggai 2.

Isai. 53.

Isai. 51.

Exod. 34

Dica;

6. *Apost. solus.* Dicamus sextò: **ECCĒ HOMO**, ò Apostoli, quem secuti estis vocatē, sed infideliter deseruistis inter manus inimicorum agentem, à quibus sic accitit tractatus est. **ECCĒ HOMO**, ò Petre, de quo dicebas: *Non novi hominem.* An verò nunc non nosti: **ECCĒ IPSE** est quem adorabas in fluctibus, & quia eum negasti, meritò reliquum vitæ transegit in fluctibus. Atque ipse sanguinem suum tuis iunxit lacrymis, ut peccati remissionem merearis. **ECCĒ HOMO**, quem simul confessus es Filium Dei vivi, dum quæreret: *Quem dicunt homines esse Filium hominis?* Iam satis elucefcit, quare factus sit Filius hominis.

7. *Sacerdotibus.* Dicamus septimò, **ECCĒ HOMO**, ò Sacerdotes, qui vos vestit iustitiâ, sic ita foris vestitus propter iniquitates vestras. **ECCĒ HOMO**, quæ representatis per stolam in collo, per maniculum in brachio, per vestem candidam ad pedes usque descendentem, per planetam variegatam, per coronam in vertice, per cingulum in pectore. Videte, ut esse imitari valeatis non solum exteriori amictu, sed etiam interiori puritate & castitate, zelo quoque & charitate, quia **ECCĒ REX VESTER**, **ECCĒ SUMMUS SACERDOTUM**.

8. *Magistratibus & Iudicibus.* Dicamus octavò: **ECCĒ HOMO**, ò Magistratus & Iudices qui sic à Magistratu & Iudice iniquo inique & atrociter estis tractatus. Ipse interim est homo ille, & Filius hominis, qui sedebit in sede Maiestatis suæ, ut iudicet orbē uniuersū cinctus Angelis & hominibus. Tunc præcedet eum Columna cui affixus fuit, & flagella quibus sic dehonestatus est, clamabuntque plagæ & vulnera contra eos qui ea inihiereunt. Ipse est qui dicit: *Ego iustitias iudicabo*, quātō magis iniustitias? Videte ne illorum numero sitis, qui declinantes oculos suos in terram, *caelum non respiciunt, nec recordantur iudiciorum iustorum.* Videte ne malè iudicando, & egenos ac inuocuos premendo, eius adaugentis vel renouatis vulnera; tandemque in eius manus vindictæ & horrendas incidatis.

9. *Peccatori cuiuslibet conditionis.* Dicamus nono: **ECCĒ HOMO** ò peccator cuiuslibet existis conditionis! **ECCĒ IS** qui cum in forma Dei esset, amore tui factus est homo, ut tu reus fieres Deus, diuinæ consortis naturæ. **ECCĒ HOMO**, qui ad hoc venit, ut te in mergetet in balneo & piscina sanguinis iustis, sicque sanitate recuperares ab omni infirmitate, ita ut ultra nō possis dicere quod paralyticus; **NON HABEO HOMINEM, ECCĒ HOMO**, qui ultectus ad hoc tibi datus est, ut viam ostēdat quā in caelum itur, viam humilitatis & patientiæ, viam caritatis & obedientiæ, viam quoque austeritatis & penitentiæ. Tu ita illū transfigurauit peccata, tua coronauit superbia, denudauit avaritia & luxuria, plagis confecit ira & impatientia; nec tamen in satisfactionem aliud exposcit à te quam lacrymam unam compunctionis & penitentia, optat ut eam oblongas dum fluente cruore ex omni corpore eius patiat.

10. *Delicatulis.* Dicamus postremò: **ECCĒ HOMO**, ò voluptuosus & delicatuli, ò aulici & palatice, ò viri & mulieres qui ob cincinnos vestros, in tortorūque crines, tot in fulgida sua cæsarie perpellus est dolores, per vellitationem impiorum & spinarum involucrum! **ECCĒ HOMO**, qui ob fucatam & perpolitam faciem vestram tot in vultu suo horridis spuris est confuscatus; & ob corpora vestra delicatè cum luxu enutrita corpus suū vobis ostentat tot livoribus tostu & confectum. **ECCĒ HOMO**, qui ob ambitiosas vestras vestes purpura deridicula vult vestiri quam suo tingit cruore. O quàm eardē ei constat vestra caro, vestrae delicæ & libidines! Quid ad hæc respondetis toti vanitati & voluptati huius sæculi dediti? Vos diuite & fulgente plumis pileo caput exornatis, & Redemptor vester non nisi rubo tegitur & spinis. Vos barbâ variè pedinatis, politis, & in alas deducitis; & ecce propterea Redemptori vestro crines acerbis evelluntur doloribus, & spisso creuantur sanguine. Caro vestra putida undique bysso resplendet, & auro, eius vero caro undiq; incisa rubescit maximo cum cruciatu. Attendite ergo & videte, **ECCĒ HOMO**, qui propter vos omnia hæc patitur, & nemo interim vestrorum ei compatitur. Oia humanitas & ingratitude deploranda.

& delicatuli, ò aulici & palatice, ò viri & mulieres qui ob cincinnos vestros, in tortorūque crines, tot in fulgida sua cæsarie perpellus est dolores, per vellitationem impiorum & spinarum involucrum! **ECCĒ HOMO**, qui ob fucatam & perpolitam faciem vestram tot in vultu suo horridis spuris est confuscatus; & ob corpora vestra delicatè cum luxu enutrita corpus suū vobis ostentat tot livoribus tostu & confectum. **ECCĒ HOMO**, qui ob ambitiosas vestras vestes purpura deridicula vult vestiri quam suo tingit cruore. O quàm eardē ei constat vestra caro, vestrae delicæ & libidines! Quid ad hæc respondetis toti vanitati & voluptati huius sæculi dediti? Vos diuite & fulgente plumis pileo caput exornatis, & Redemptor vester non nisi rubo tegitur & spinis. Vos barbâ variè pedinatis, politis, & in alas deducitis; & ecce propterea Redemptori vestro crines acerbis evelluntur doloribus, & spisso creuantur sanguine. Caro vestra putida undique bysso resplendet, & auro, eius vero caro undiq; incisa rubescit maximo cum cruciatu. Attendite ergo & videte, **ECCĒ HOMO**, qui propter vos omnia hæc patitur, & nemo interim vestrorum ei compatitur. Oia humanitas & ingratitude deploranda.

Sed ad historiam redeamus, peraverat Pilatus Profecutorum odium & furorem, Christi atrocissimo flagellati exhibitione placandum, quādo tunc quidem & ludibrium afflictioni tantæ equiuocū gelicium redderet miserandum potius quā invidendum. Sed nihil proficit, quia clamabant, dicentes: *Crucifige, crucifige eum.* Cumque Pilatus cum indignatione & ira ad eos coercedens responderet: *Accipite eum vos & crucifigite, ego enim in eo non inuenio causam.* Dixerunt Iudæi: *Nos legem habemus, & secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit.* Verum dicitur, sicut & Caiphas, cum dixit: *Exspectat unum hominem mori pro populo.* Lex scilicet Moysi & antiqua Scriptura prædixit Messiam & Filium Dei moriturum pro hominum redemptione. Secundum ergo legem debet mori, quia omnia legis sacrificia mortem eius præfigurabant & prænucciabant. Debeant impleri omnes illæ figuræ & legis oracula. Hinc & *Agnus dicitur occisus ab origine mundi.* Atque in lege Moysi scriptum erat: *Erūt vitæ suæ pendens ante oculos tuos, quod de Christo in cruce nonnulli ex SS. Patribus interpretantur.* Verum ergo dicitur, dum asserunt secundum legem eum debere mori: sed non recta intentione dicunt, Volunt enim significare ipsum esse blasphemum & obnoxium morti, quia Filium Dei se fecit. Sed licet ita esset, iniuste eum ad crucem petunt, quia blasphemus lapidibus veniebat obruendus. Verū, ita est ò Iudæi: *Filium Dei se fecit*, hoc est, verè se esse talem per opera declaravit, & talem sese exhibuit opere, qualem dixit sermone. Quapropter vos rege arguit S. Cyrillus his verbis: *Oportebat sanè Cyril. quando Pilato dixisset, quia Filium Dei se fecit, nunc in opera etiam ipsum in medium asserre. Oportebat quādo in loam. aridū iam mortuum vocet solam vitam restitutum aq. nar.*

Quomodo secundum legem Christus mori debuerit, Act. 13. Dani. 28.

Rational. Ev. ang.

H h h

nar.

narrava. Operabat unigenitum filium vidua non relinquere. Operabat Synagoga Principi puellam nequaquam omittere. Operabat matrem miraculorum etiam non praeferre, in altero quidem, Adolecens tibi dico surge in altero verb. Puella surge. Haec ceteraque quibus verè Deus monitari poterat, malitiosè præteritis, & invidi.

Cum autem audivisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit, ne fortè iam non solum in innocens, sed etiam aliquem Deorum hominibus similem peccaret, & Deos sibi iratos sentiret. Conspiciens enim modestè in eo coniunctam gravitatè, ac admirabilem patiantiam, rememoras etiam eius vulgata miracula, putavit posse esse unum ex filiis Deorum Gentilium, Martis vel Jovis, aut alterius cuiuspiam illorum, de quibus scripserunt Poetae. Sic enim de Hercule, Remo, Ænea, dixerunt esse Semideos, è progene Deorum prognatos. Iogressus ergo Prætorium, interrogat Iesum: *Vnde es tu.* Certior cupit fieri hac interrogatione de eius origine & maioribus, de qua domo & familia prodierit. Altissima sane questio & interrogatio, si bene expèdamus. *Generazione enim eius quis enarrabit?* Non est ipse similis ficitus. Dicit aut Deorum filius, qui est *Canor locus aeterna, Speculum sine macula Filius aeterno Proles aqua va Parenti, Figura substantia Patris.* Filiusque talis, qui ex substantia Patris æqualis illi in essentia & divinitate, in gloria & maiestate, semper gignitur, & æternus genitus est. Sapientia è Patris mente in æternitatis monte, inaccessibili humano intell. Qui, semper procedens, longè aliter quàm è capite Jovis ficitia Minerva. Quis ergo ad id respondere poterit. Vadees tu? Aut quis responsum, si ab ipso detur, comprehendere: Quapropter quia incapax erat ad hæc sublimia intelligenda Pilatus, non dedit ei responsum Christus: quia etiam sufficere iam debebat, quod antea de origine & dignitate sua ei dixerat: *Regnum meum non est de hoc mundo.* Vbi satis significavit se Regem esse, sed Regibus cæteris longe sublimiorem. Quod rursus indicat, dum Pilato indignanti, quod non responderet sibi habenti potestatem dimitteodi, vel crucifigendi, dixit: *Non haberes in me potestatem, nisi data esset tibi de super; hoc est, nisi è cælo, & è supernis, unde ego sum [quod iam inquirebas] tibi permillum esset à Patre meo cælesti. Sicque significat se moturum non tam ex Pilati potestate, quam ex divina dispositione.*

Cur Pilatus Christum de iana o rignis in terrogat.

Isai. 53.

Pilatus Christum interrogare conatus est.

stare igitur, non pro aequitate crucifigendum Dominum tradidisti. Per potestatem absolvisi latronem, autorem verè vita interficisti. Bonus Iudæa nihil pro arbitrio suo facit, sed iuxta legem & iura pronuntiat, scilicet iure obtemperat. Sic audit, & ita & indicat, sic se habet negotii natura, decernit, & examinans causa meritis, non mutat.

Iudæi advertentes Pilatum inclinare ad dimissionem, clamabant dicentes: *Si hunc dimiseris, non sis amicus Caesaris, quia omnis qui se Regem facit, contra dicitur Caesaris.* Quod si dicant: Vide ne reus lætæ Maiestatis acculeris, cum partes Caesaris non agas cuius locum geris, cui & fidem debes. Quibus timorem incutunt Pilato gravem, ne fortè per Primores Iudæorum delatione facta periretur apud Caesarem, & suo privetur officio. Vnde licet magis de Christo opinionem conceperit, plus tamen apud eum valuerunt sermones hi de Caesare, quam illi quos prius audiverat, & propter quos timuerat esse Filium Dei. Sic multi magis gratiam hominis curant, quàm Dei, ita ut hac abjecta, impietatem committere non vereantur propter gratiam hominis conservandam. In quo peccavit aperiè Pilatus, qui tum ob gratiam populi & Optimum tum ob timorem Caesaris, studium de liberando Christo innocente deservit. *O armandum vento agitatam? O hominem mollius vestitum!*

Attamen lavit manus, & dixit: *Innocens ego sum in sanguine iusti huius.* Sed quid hoc profuit ei? Audi S. Ambrosium: *Manus quidem lavit Pilatus, sed facta non diluit. Iudex enim nec invidiam cedere debuit alienæ, nec timori, ut innocentem morti addiceret.* Cui conformiter S. Leo: *Non purgant animam contaminatum manus lota, nec in aspersis aqua digitis expiatur, quod famulante impia mente committitur. Non ipse vasti reatum qui reliquit iudicium, & in crimen transiit alienum.* Equidem & ipsi Iudæi peccatum Pilati sponte in se susceperunt, clamantes: *Sanguis eius super nos, & super filios nostros.* Sed numquid eum à culpa absolvere possunt? *Seu immobilibis Domini sententia: Anima qua peccata verè, ipsa morietur.*

Interim attende, quam impia fuerit vox populi hoc inelamantis, & non solum se, sed & posteros omnes suos supplicio & poenæ obstringentis. Quid promerere, inquit S. Hieronymus, & crudeliter parentes, & celeratèque patres, filii vestri necdum loquelæ & rationis capaces? Quid soboles necdum nata, aut proles nondum concepta, ut prius eam obstringeretur ad mortem, quam gigneretur ad vitam? prius poenis & maledictione involveretur, quam naturam eis ministraretis? Sensistis utiq; efficaciam maledictionis huius vocis, sive in obfisione civitatis vestræ, sive in dispersione gentis. Etiam si hodie perseverat hæc imprecatio maledictionis, & in vestros refudat filios dispersos & abiectos, in vili ageris captivitate per varias orbis partes. Sed illa maximè reperiemini, dū contra vos clamabit Sanguis, Crux, & Vulnera; dum illud adimplebitur:

Iudæi ob-

non solum,

contra dicitur,

Ambr.

in Lucâ,

S. Leo ser.

de Passi.

Eccl. 18

Hier. in

Matth.

27.

Zach. 13. bitur. Vidubunt in quem spem fixerunt. Quia & tunc pra confusione clamabitis, & dicetis montibus: Cadite super nos. & operite nos a facie vestra Agni. Apoc. 6. Certè, vox illa fuit maledicta & miseranda, quia Impia vox populi inelamatis sanguine Christi super se & suos.

Pilati Praefidis Romani scis imitatores, qui Dei gratiam perdidit, ne perderet gratiam plebis & Caesaris: quam tamen utramque postmodum perdit, à populo apud Caesarem accusatus, exul factus propriae vitae vim inferens, sui ipsius perolori miserimus.

LECTIO X.

De Christo crucem hauriente, & Simone occurrente, & succurrante.

Rectè ad verit Sanct. Chryllostomus, quòd Indei quasi gladiu petant sub quo pereant, dum dicunt: Sanguis eius super nos; cū ille Fidelibus sit vita. Sic enim ait hom. de Cruce & Latrone: Sanguis illis ad mortem, nobis ad vitam; nec enim est deterior Babylonio ignis. Ille scis Sanctorum honorat & corpora, & Chaldaeos comburere: quandè magis Sanguis ille pretiosus scit perdere in credulos, & salvare Fideles? Splendos Crucis scis accicare infideles, & illuminare erudentes. Haec ille.

Postquã Saluator ad mortem damnatus fuit, rursus cum ministris intro rapuerunt, vesteque purpurea nudatum suis vestibus induerunt, ut populo notior redderetur. Hic iterum vulnerum dolorisque renovatio; adhaerebat enim vestis purpurea vulneribus, quasi eis conglutinata; ideoque non potuit detrahi, nisi cum divulsione dolorosa. Coronam spineam non detrahit, tradit inter antiquos Origenes tract. 35. in Matth. Tertullianus quoque, ac Cyprianus, & alii. Idque ex eo colligi potest, quòd apud Evangelistas fiat mentio claudis detractæ & non coronæ: ad majorem ignominiam relicta fuit in capite, eamque eximere fuisse quodammodò levate dolorem eius. Nisi dicas extractam fuisse, ac rursus capiti impressam, quod aliqui meditantur factum, quando veste incoactili iterum indutus fuit; & rursus, quando ante crucifixionem illa detracta fuit, ita ut & tunc deinde vertici infixæ, nova efficeret, vulnera, quod indicatur lib. 15. Brigittæ, cap. 11. Certè coronam gessisse dum ad crucem procedebat, satis indicat eius facies sudatio impressa secundum traditionem Ecclesie. Hæc etiam corona eum decebat, dum in cruce tamquam throno regis suæ majestatis sedebat, aut dum in ea tamquam Altari. Sacerdotalis suæ dignitatis sacrificiū offerrebat. Et quidem ad versari coronam ei reliquerunt, tamquã affectati regi signum; ac deinde crucem eius humeris imposuerunt, tamquam malefactoris supplicium. Mors enim erat malefactorum crucis suam ferre, teste Plutarcho l. de Numinis vindicta ubi ait: Quemadmodum facinorosus qui que ultimo supplicio afflicendus corpore suo ferre crucem propriam, sua improbitas in se ipsa supplicium sibi feruit.

Tandem Pilatus volens satisfacere populo, tradidit eum voluntati eorum, & ad iudicium fieri petitionem eorum, ut crucifigeretur. O iudicium, Iudicemque perversum! Qui antea toties falsus est, & protelatus, se non invenire causam, nunc adiudicat eum neci contra conscientiam. Manibus lotis, polluto ore, iisdem labiis Iesum mittit ad crucem, quibus pronunciataverat innocentem, inquit eleganter S. Leo sermone de Pass. Attendere debueras, O Pilate, quòd olim Alexander Magnus, vitæ & necis in suos arbiter, Olympiæ Matri suæ urgenti pro condemnatione cuiusdam quem odio persequeretur, respondit: Petere aliud Mater; non enim vita homini ulla valet pretio estimari, ulla vel compensari.

Quandè magis tibi estimanda erat vita & sanguis illius quem verebaris Filium Dei, quemque probè noveras ex invidia tibi traditū? Ita ergo eum tradere debebas voluntati eorum, perveris illis mæ scilicet perfidorum voluntati, ut opprobrosissimè & crudelissimè ad crucem pertraheretur, & mille ignominias afficeretur? Itane agnum lupis coassignare debebas, ut rabida aviditate discerperetur, & devoraretur ab eis? Attredite, o Iudices, in quorum arbitrio vita est hominum, ne mæctus, vel favor, in perversum vos agat. Attendite, inquam, diligenter in formationes, pòderate accusationes, discutite testimonia & testes, discernite lucè à tenebris, ne offendere vos contingat impingendo ad lapidem qui latet sub falsis coloribus. Videte ne

Exivit ergò hauriens sibi crucem, & quam si spectet impietas, inquit Augustinus grande confes esse ludibrium, grande ignominie documentum: at si spectet pietas, grande est fidei munimentum, grande omnino mysterium impietas videt, Regem pro virga regni lignum sui portare supplicii. Pietas videt Regem haurientem lignum, & signum, quod fixurus erat etiam in frontibus Regum, & in quo erant gloriatura corda Sanctorum. Certè multa in hac cruce mysteria continebantur, multæ figuræ & oracula adimplebantur. De quibus vide dicta à nobis sup. com. 1. Horti Pastor. tract. 3. lect. 19. & 20. Impletur certè hic in omnibus sacrificium Patriarchæ Abrahamæ, si singulas velimus examinare circumstantias.

Pilatus Christi voluntati iudicium straxit.

Plut. in vita Alex.

Angust. in Ioan. Circumstantia Sacrificii Abrahamæ in Christo impletæ.